

BRONXIAL ASTMADA QO`LLANILADIGAN DORI VOSITALARI

Oxunjonova Iroda

Yoldasheva Muslima

Toshkent Davlat stomotologiya insitituti

Stomotologiya yo`nalishi 306 – “ B” guruh talabalari

Sanoev Z.

Yusupova Z.

Ilmiy rahbarlar

Annotatsiya

Ushbu maqola bronxial astmada qo`llaniladigan dori vositalarini o`rganadi. Adabiyotlarni tahlil qilish va zamonaviy tasvirlash usullarini birlashtirib , biz broinxal astmada qo`llaniladigan dori vositalarini tushuncha berishni maqsad qildik.

Kalit so`zlar : Bronxial astma, Bronxial astma uchun ishlatiladigan asosiy dorilar guruhlari, Bronxodilatatorlar, Adrenomimetika, M-xolinolitiklar, Dimetilksantin hosilalari (miotrop antispazmodiklar) ,Shilliq qavatning shishishini bartaraf etadigan dorilar (asosiy terapiya), antiallergik preparatlar ,Yallig'lanishga qarshi dorilar, Glyukokortikosteroid gormon preparatlari

Bronxial astma - nafas yo'llarining yuqumli-allergik xarakterdagi surunkali yallig'lanish kasalligi bo'lib, yallig'lanish hujayralari, immunokompetent hujayralar va ularning vositachilarining bronxlar hujayralari va to'qimalari bilan murakkab o'zaro ta'siridan kelib chiqadi, bu esa - bronxial daraxtning giperreaktivligiga olib keladi. o'tkir bronxokonstriksiya Bronxial devorning yallig'lanish shishi (surunkali samarali yallig'lanish), bronxospazm tufayli nafas qisilishi, bronxial o'tkazuvchanlikning buzilishi xurujlari bilan tavsiflanadi.

Bronxial astma uchun ishlatiladigan asosiy dorilar guruhlari:

Bronxodilatatorlar:

- Adrenomimetika
- M-xolinolitiklar
- Dimetilksantin hosilalari (miotrop antispazmodiklar)

Shilliq qavatning shishishini bartaraf etadigan dorilar (asosiy terapiya):

- antiallergik preparatlar
- Yallig'lanishga qarshi dorilar
- Glyukokortikosteroid gormon preparatlari

Bronxial reaktivlikning o'zgarishi (tug'ma yoki orttirilgan biologik nuqsonlar) asoslanadi. β_2 -AR ning funktsional holatidagi o'zgarishlar ifodalanadi:

- bu retseptorlarning katexolaminlarga sezuvchanligi buzilganda,
- hujayra membranalarining β -AR va AC o'rtasidagi o'zaro ta'sir jarayonlari faolligining o'zgarishi;
- effektor hujayralardagi AII - aza konsentratsiyasini kamaytirish;
- effektor hujayralardagi retseptorlar sonining kamayishi;
- β -AR ning α -ARga "o'zgarishi".

Bronxial obstruksiyaning M-xolinergik refleks mexanizmlarining asosiy ta'siri:

- jismoniy faoliyat,
- kulgu,
- yo'tal,
- sovuq havo yoki tirnash xususiyati beruvchi gazlar, kimyoviy birikmalar va changni nafas olish.

Adrenomimetik dori vositalari:

$\alpha\beta$ -adrenomimetika

- bevosita ta'sir etadigan: Epinefrin (adrenalin);
- bilvosita ta'sir etadigan: efedrin gidroxloridi,

β -adrenomimetika

$\beta_1 \beta_2$ - adrenomimetika:

Izoprenalin gidroxloridi (isadrin), orsiprenalin sulfat (Asthmopent - 0,75 mg, flakonda aerosol)

B2 – adrenomimetika

- Qisqa ta'sir ko'rsatadigan: salbutamol (Salamol-Eko, Ventolin evohaler, Salbutamol-MF 100 mkg, flakondagi aerosol, g'ovakli, inhalatsiya uchun eritma) fenoterol (Berotek N. Berovent-MF - 100 mkg, flakondagi aerosol), terbutalin (brikanil -5 mkg, pore. turbuhaler uchun), geksoprenalin (ipradol);

- Uzoq muddat ta'sir ko'rsatadigan : salmeterol (Serevent - 25 mkg, flakondagi aerosol) formoterol (foradil), klenbuterol (spiropent)

M- xolinolitiklar :

Klassik: Atropin sulfat, platifillin gidrotartrat, metasin

Tanlangan: Ipratropium bromidi: Ipravent (40 mkg, diphaler uchun kapsulalar), Atrovent (aerazol, nafas olish uchun eritma); Tiotropium bromid. Spiriva (18 mkg, inhaler kapsulalari);

Kombinatsiyalangan dorilar:

Salbutamol + ipratropium bromid. Combivent (120/21 mkg, flakonlarda aerazol);

Fenoterol ipratropium bromidi: Berodual N (50/21 mkg, flakonlarda aerazol);

M-CB ta'sir qilish mexanizmi:

bronxlarning silliq mushaklari va sekretor hujayralarida, mast hujayralarida M-ChR blokirovkasi

M-xolinomimetiklarning ta'siri:

- proksimal bronxlarning silliq mushaklarining bo'shashishi;
- hujayralaridan biologik faol moddalar chiqarilishini kamaytirish;

Tizimli M-xolinomimetiklar preparatlarning nojo`yi ta`siri ta'siri

- shilliq qavatlar transportining buzilishi;
- bronxial bezlar sekretsiasini va bronxlar kiprikli epiteliysi siliyalarining motor faolligini inhibe qilish; viskoz balg'amning qiyin chiqishi;
- taxikardiya,
- midriaz (asosiy kontrendikatsiyalar glaukoma),
- quruq og'iz,
- siydikni ushlab turish (xususan, prostata adenomasi bilan),
- ich qotishi;

Dimetilksantin hosilalari:

Qisqa ta'sir qiluvchi: aminofilin (eufilin = teofillin + etilendiamin)

Uzoq muddatli teofillin preparatlari:

-1-avlod, kuniga 2 marta ishlatiladi: Theodur, Teopek, Theotard, Durophylline, Theobilong, Slofillin, Retaphylline, Slobid, Ventax

-2-avlod, kuniga bir marta ishlatiladi: Eufilong, Unifil, Filocontin, Dilatran, Teo-24;

Shilliq qavatning shishishini bartaraf etadigan dorilar (asosiy terapiya):

Antiallergik preparatlar:

Hujayra membranasi stabilizatorlari:

- Tizimli foydalanish uchun preparatlar, ketotifen (zaditen), oksitomid (tinset)

- Nafas olish uchun preparatlar Kromoglitsiy kislotasi, kromolin natriy: Intal (flakonda 5 mg aerosol; 20 mg, inhaler uchun kapsulalar); Nedokromil natriy: Tayled (2 mg, flakonda aerosol);
- Kombinatsiyalangan preparatlar Fenoterol + kromolin natriy: Ditek (50 mkg/1 mg, flakonda aerosol) , Salbutamol + kromolin natriy: Intal plus (125 mkg/1 mg, flakonda aerosol).

Yallig'lanishga qarshi dorilar :

-Leykotrien retseptorlari antagonistlari: Zafirlukast (acolat) sistenil D 1 va ulfidopeptid Er Ca retseptorlarining LT blokatori, montelukast (Singulair) LT D1 retseptorlarining selektiv antagonistidir.

-5-lipoksigenaza inhibitori: Zileuton

-Antimediator ta'sirga ega dori: Fenspirid (erespal)

Glyukokortikosteroid gormon preparatlari :

Tizimli: Prednisolon va boshqalar.

Nafas olish: Beklometazon (flakondagi aerosol): Aldesin-50 mkg,

Beclazon-Eko-100 va 250 mkg, Beclazon-Eko nafas olishga qarab 100 va 250 mkg, Beklofort-250 mkg, Becotide-50 mkg,

Budesonid (flakondagi aerosol): Budekort-100 va 200 mkg, Budesonid forte-200 mkg,

Mometazon (flakondagi aerosol): Asmanex-200 va 400 mkg;

Flutikazon: Fliksotid-25, 50 va 125 mkg, (flakondagi aerosol), Flohal-100 va 250 mkg (dipixaler uchun kapsulalar);

Triamsinolon asetonid (azmakort),

flunisolid gemigidrat (Ingakort),

Salmeterol + flutikazon: Seretide Evohaler-25/50, 25/125 va 25/250 mkg, flakonda aerosol, Seretide-Discus -50/100 va 50/250 mkg, kapsulalar + ing., Seroflo-50/100

va /250 mkg, dipixaler uchun kapsulalar

Formoterol + budesonid (Symbicort)

Xulosa

Maqola yozish davomida bronxial astma uchun qo'llaniladigan dori vositalari haqida to'liq ma'lumotga ega bo'ldik. Dori vositalari ta'snifi va ularga mansub dori vositalari haqida aniq dalillarga asoslangan ma'lumotlarni o'zlashtirdik. Kasallikni kechishida dori vositalarining o'rni qay darajada muhim ekanligi va dorilarning bir

biriga bo'lgan o'zaro ta'sirini bilib oldik. Maqolada bronxial astma uchun qo'llaniladigan dori vositalari haqidagi ma'lumot har bir foydalanuvchi va o'z ustida ishlayotgan har bir inson uchun foydali bo'lishiga umid qilamiz.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. <https://ppt-online.org/384083>
2. https://docs.google.com/presentation/d/1sP2h0M1zkxyg-UT_idsO0roMd31zk-fPhfPGWn_pViE/edit?usp=drivesdk
3. Xarkevich D.A. Farmakologiya. – M.:Meditcina, 2009.
4. Azizova S.S. Farmakologiya(tibbiyot oliy o'quv yurtlari uchun darslik). Toshkent: “ Yangi asr avlodi”, 2006
5. Mashkovskiy M.D. Lekarstvennyye sredstva. – M.: Meditsina, 2007.
6. Spravochnik Vidal. – M., 2010.
7. A.T.Burbello, A.V.Shabrov. Sovremennyye lekarstvennyye sredstva.- Moskva,2007.

